

Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку органічної продукції та його синергія з агротуризмом

Сергій УЛІГАНЕЦЬ^{1*} <https://orcid.org/0000-0002-9960-6752>

УДК 911.332:631.147:379.852

Світлана БАТИЧЕНКО² <https://orcid.org/0000-0001-5400-9076>

Людмила МЕЛЬНИК³ <https://orcid.org/0000-0002-2932-3773>

АНАЛІТИЧНА СТАТТЯ

¹Київський національний університет імені Тараса Шевченка,
кафедра географії України

²Національний університет харчових технологій,
кафедра туристичного та готельного бізнесу

³Військовий Інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Листування – *uliganez@ukr.net

Ключові слова: органічне виробництво, органічна продукція, агротуризм, екотуризм, ринок органічної продукції.

Анотація: У статті аргументовано переваги органічного сільського господарства, порівняно з традиційним. Зростаючий попит на органічні продукти стимулює розвиток нових ринків і можливостей для фермерів, що позитивно впливає на місцеву економіку.

Розкрито питання органічного руху та організацій, які здійснюють роботу у сфері органічного виробництва та популяризації даного напрямку. Органічний рух представлений наступними організаціями: Спілка «Органічна Україна», «Органік Стандарт», проект «ОСО» (Органічна система обробітку), «Екологічні ініціативи», Львівська міська громадська організація «Екоterra», ГО «Біодинамічна асоціація України», Всеукраїнський органічний журнал, інформаційний центр «Зелене Досьє», Клуб органічного землеробства та інші.

Проаналізована динаміка кількості операторів органічної продукції в Україні, а також площі с/г угідь зайняті під вирощування відповідної продукції. Досліджено питання динаміки споживання органічної продукції в Україні. Розглянуто сучасний стан виробництва органічної продукції в Україні. Проаналізовано географію сертифікованих операторів органічної продукції в країні.

Висвітлені напрямки синергії виробників органічної продукції та агротуризму. Перспективним рішенням для фермерів, які виробляють органічну продукцію, може стати агротуризм. Відвідувачі можуть оглянути органічні ферми, взяти участь у збиранні врожаю та скуштувати місцеві органічні продукти. Крім того, органічні фермери можуть використовувати туризм як додаткове джерело доходу, пропонуючи тури, майстер-класи та інші заходи для туристів.

В результаті застосування туристичних послуг в межах виробництва органічної продукції окреслені позитивні зрушення як на самих підприємствах, так і на територіях їх розміщення.

2024, 849; DOI: <https://doi.org/10.31861/geo.2024.849.5-11>

 Open Access. © 2024 С. УЛІГАНЕЦЬ, С. БАТИЧЕНКО, Л. МЕЛЬНИК
опубліковано у Чернівецькому національному університеті

Ця робота ліцензується відповідно до

CC BY-NC-ND із Зазначенням Авторства – Некомерційна – Без Похідних 4.0 Міжнародна

1. ВСТУП

Виробництво органічної продукції стало важливим трендом у зв'язку з усвідомленням споживачами зв'язку між вибором їжі, власним здоров'ям та екологічними питаннями, впливом на природу навколишнього середовища. Органічне виробництво відіграє важливу роль у сучасному суспільстві, забезпечуючи позитивний вплив на різні аспекти життя. А саме, зменшує ризики для здоров'я споживачів і забезпечує більш якісні продукти, оскільки органічні продукти вирощують без хімічних пестицидів і синтетичних добрив. Органічне виробництво сприяє збереженню природних ресурсів, покращенню якості ґрунтів і вод, а також зменшує забруднення довкілля. Завдяки природним методам ведення господарства органічні фермери підтримують різноманітність рослин і тварин, що важливо для стабільності екосистем. Зростаючий попит на органічні продукти стимулює розвиток нових ринків і можливостей для фермерів, що позитивно впливає на місцеву економіку. Органічне виробництво часто пов'язане з етичними практиками, такими як добробут тварин і підтримка місцевих спільнот.

Ринок органічної продукції демонструє вражаюче зростання, і формування вітчизняного органічного ринку має важливе значення. Споживачі стають більш усвідомленими щодо здорового харчування та екологічних питань. Це стимулює попит на органічні продукти, і країнам необхідно реагувати на цю тенденцію. Розвиток органічного ринку відкриває нові можливості для місцевих фермерів, які можуть отримувати вищі ціни за органічну продукцію. У світлі глобалізації вітчизняні виробники повинні адаптуватися до нових умов і підвищувати свою конкурентоспроможність через впровадження органічних практик.

Таким чином, формування вітчизняного органічного ринку не лише відповідає потребам сучасного суспільства, а й має потенціал для суттєвого впливу на економіку та екологію країни.

2. МАТЕРІАЛИ І МЕТОДИ

Виробництво органічної продукції в Україні регулюється законодавчою на нормативно-правовою базою на національному та міжнародному рівнях. Національне законодавство у сфері органічного виробництва представлене Законом України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» ([Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва ... 2024](#)), а також підзаконним правовим актам.

Національна правова база України в сфері органічного виробництва знаходиться на етапі свого впровадження, тому до 1 січня 2024 року суб'єктам господарювання дозволено було реалізовувати сільськогосподарську продукцію як органічну та використовувати напис «органічний продукт» у власних назвах продуктів та торговельних марках, а також – позначення та написи «органічний», «біодинамічний», «біологічний», «екологічний», «органік» та/або будь-які однокореневі та/або похідні слова від цих слів з префіксами «біо-», «еко-» у разі наявності у них чинного сертифіката, виданого органом іноземної сертифікації.

Допоки українське національне законодавство знаходиться на етапі впровадження, органічні виробники України в переважній більшості сертифікуються відповідно до стандарту Міжнародних акредитованих органів сертифікації з органічного виробництва і переробки, еквівалентного Постановам ЄС № 834/2007, № 889/2008. Існує також широкий спектр приватних органічних стандартів, власниками яких, зазвичай, є фермерські асоціації.

В Україні органічний рух активно розвивається, і існує кілька ключових організацій та ініціатив, які підтримують цей напрямок. В першу чергу це Федерація органічного руху України, об'єднує аграрних виробників, наукові та навчальні заклади, переробні, торгові та інші підприємства та установи, фізичних осіб, які зацікавлені у виробництві, поширенні та споживанні здорової, безпечної органічної продукції, при вирощуванні та переробці якої враховується дбайливе ставлення до землі, людей, що на ній працюють та до природи загалом. Органічний рух представлений наступними організаціями: Спілка «Органічна Україна»,

С. Уліганець, С. Батиченко, Л. Мельник.

Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку органічної продукції та його синергія з агротуризмом

яка об'єднує виключно сертифікованих операторів виробників органічного виробництва, виробників органічних добрив та засобів захисту рослин та партнерів для органічного бізнесу; «Органік Стандарт» інспекція, яка займається сертифікацією органічного виробництва та обігом, а також являється єдиним український орган з сертифікації органічного виробництва, визнаний Європейським Союзом, Швейцарією, Великою Британією та Канадою; Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів, яка відповідає за регулювання органічного виробництва, сертифікацію і контроль якості органічних продуктів; проект «ОСО» (Органічна система обробітку), який надає підтримку фермерам в переході на органічні методи ведення господарства, а також освітні програми для підвищення обізнаності про органічне виробництво; організація «Екологічні ініціативи», яка проводить різноманітні заходи, тренінги та конференції для популяризації органічного виробництва та сталого розвитку; громадські організації: Львівська міська громадська організація «Екотерра», ГО «Біодинамічна асоціація України»; Всеукраїнський органічний журнал; інформаційний центр «Зелене Досє»; Клуб органічного землеробства та інші (Офіційний веб-сайт Федерації органічного руху України 2024).

Питання ринку органічної продукції, органічного сільського господарства є актуальним і висвітлені у роботах Антонець (2010), Артиш (2012), Кузьменко (2013), Сідельнікова (2015), Сіренко, Чайка (2012), Сосницька та ін. (2016), Славгородська (2016), Тіміш (2023), Тютюнник (2014). У роботі Томашевська (2013) досліджено організацію органічного виробництва в світовому вимірі. Дуга (2009) розкрила теоретичні питання взаємодії туризму та органічного виробництва.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ТА ОБГОВОРЕННЯ

Ринок органічної продукції є динамічним та постійно розвиваючим. Важливими факторами, що впливають на ринок, є зміни в споживчих уподобаннях, регуляторні ініціативи та розвиток технологій у сільському господарстві.

Розвиток органічного виробництва має низку явних екологічних, економічних та соціальних переваг, що притаманні даній сфері діяльності. Органічне сільське господарство економічно ефективніше за традиційне за рахунок усунення втрат сільськогосподарської продукції при замкненому циклі виробництва, вивільненні величезних обсягів природних резервів без скорочення фонду споживання. Соціальні переваги органічного виробництва полягають у створенні додаткових робочих місць у сільській місцевості й нових перспектив для малих та середніх фермерських господарств, збільшенні життєздатності сільських громад тощо (Кузьменко 2013).

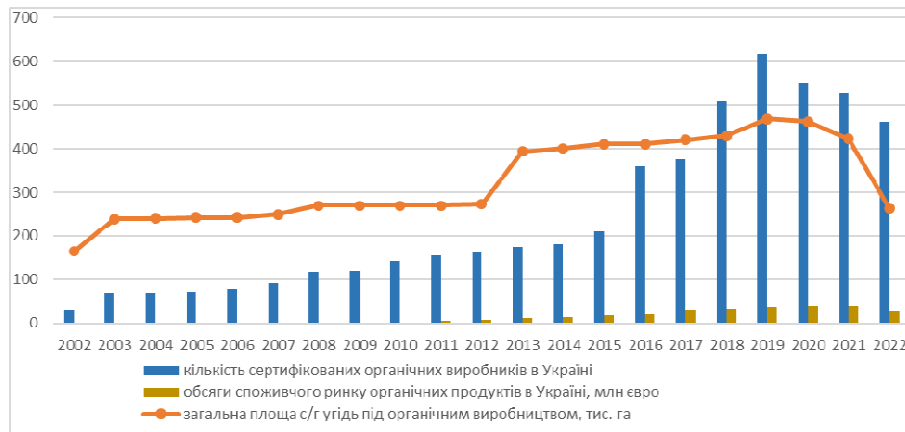
Світовий ринок органічної продукції продовжує зростати, і його оцінка досягає суми, яка перевищує 100 мільярдів доларів США, і очікується, що він буде зростати в наступні роки через зростаючий попит на здорове харчування, екологічні практики та стійкий розвиток. Країни, такі як США, Німеччина та Франція, є лідерами в споживанні органічної продукції. Також зростає популярність органічних продуктів в Азії та Латинській Америці.

В Україні виробництво органічної продукції розпочалося наприкінці 90-х років ХХ століття. За офіційними даними Міжнародної Федерації Органічного Руху (IFOAM) в 2002 році в Україні було зареєстровано 31 господарство зі статусом «органічного», а в 2023 році – 412 господарств. За період з 2002–2022 рр. кількість сертифікованих виробників органічної продукції зростає в 15 разів, в той час як площа с/г угідь під органічне виробництво лише у 1,6 разів (Офіційний веб-сайт Органічна Платформа Знань 2024). Разом з тим з після 2019 року спостерігається незначний спад як кількості виробників органічної продукції, так і площ під вирощування відповідної с/г продукції, що пов'язане з пандемією COVID-19 та повномасштабним вторгненням в Україну (рис. 1). В останні роки спостерігається тенденція активного наповнення внутрішнього ринку вітчизняною органічною продукцією за рахунок налагодження власної переробки органічної сировини. Обсяги споживчого ринку органічної

С. Уліганець, С. Батиченко, Л. Мельник.

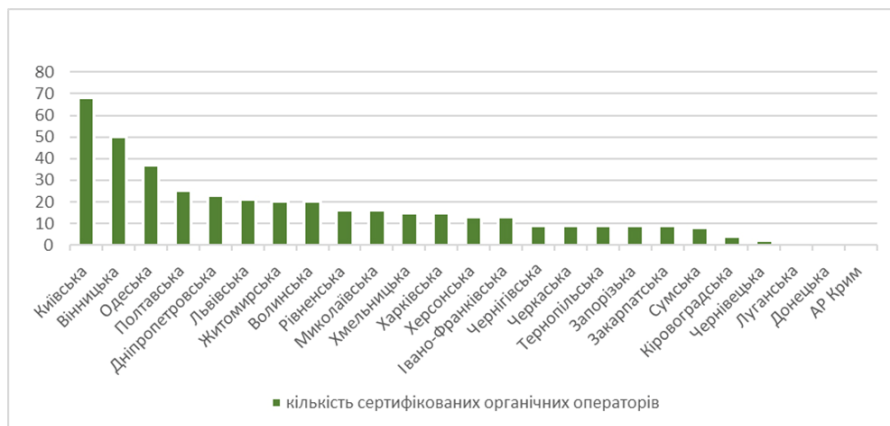
Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку органічної продукції та його синергія з агротуризмом

продукції в Україні зростали стрімкими темпами до повномасштабного вторгнення, і зменшилися до рівня 2017 року.

Рис. 1. Динаміка ринку органічної продукції у 2002–2022 рр.

В географічному вимірі абсолютним лідером серед сертифікованих операторів органічного виробництва у 2023 році характерно для Київської області – 68 операторів, що пов'язано з тим, що столичний регіон є основним споживачем органічної продукції, відповідно попит на таку продукцію формує ринкову кон'юнктуру. Найменша кількість операторів виробництва органічної продукції характерно для Чернівецької, Кіровоградської та Сумської областей (рис 2) (Офіційний веб сайт OrganicInfo 2024).

Рис. 2. Регіональний розподіл сертифікованих органічних операторів в Україні у 2023 році

Органічна продукція реалізується не тільки на внутрішньому ринку, а й експортується у країни Європейського Союзу. У 2021 році Україна імпортувала до країн Європейського Союзу органічну продукцію і займає 5 місце після Еквадору, Домініканської Республіки, Індії та Перу. В 2022 році не зважаючи складні військово-політичну ситуацію в країні, України займала третє місце по обсягам імпорту органічної продукції до країн Європейського Союзу (Офіційний веб сайт OrganicInfo 2024).

В сучасних реаліях третина земель для вирощування органічної продукції є недоступною для виробництва через військові дії, тимчасову окупацію чи мінування території. Ряд підприємств призупинили свою діяльність, і відповідно це вплинуло на ринкову кон'юнктуру та призвело до здорожчання органічної продукції. Також для ринку органічної продукції притаманні ринкові коливання, що має прояв у коливаннях попиту та пропозиції (Тіміш 2023). Перспективним рішенням для аграріїв-виробників органічної

С. Уліганець, С. Батиченко, Л. Мельник.

Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку органічної продукції та його синергія з агротуризмом

продукції може стати агротуризм. Туристичний сектор може відігравати важливу роль у розвитку органічного ринку в Україні. Адже він може збільшити попит на органічні продукти харчування, запропонувавши такі продукти своїм відвідувачам. З іншого боку, багато туристів вже знайомі з органічним харчуванням і самі спонукають туристичний сектор розширювати асортимент (Кузьменко 2013). Крім того, органічні фермери можуть використовувати туризм як додаткове джерело доходу, пропонуючи екскурсії, майстер-класи та інші активності для туристів. Це створює вигідну синергію між сільським господарством і туристичною індустрією, сприяючи розвитку місцевих економік.

В Україні існує багато ферм, які спеціалізуються на органічному виробництві товарів і пропонують туристичні послуги. Прикладами відповідних організацій, які можуть зацікавити туристів є:

- ферма «ЕкоГармонія» (Львівщина) зі своєю продукцією овочевих, ягідних та фруктових продуктів. На території ферми проходить проведення екскурсій, дегустації, майстер-класи з приготування страв;
- ферма «Агрокрай» (Одеська область) – спеціалізація зернові та овочеві культури. Агротуризм у формі відвідування полів, можливість взяти участь у зборі врожаю, екскурсії;
- ферма «Біологічне землеробство» (Закарпаття), яка спеціалізується на вирощуванні винограду та овочів, збору меду та виноробству. Ферма пропонує туристам дегустаційні винні програми, навчальні програми з органічного виноградарства;
- ферма «Зелене хутро» (Івано-Франківщина), спеціалізується на вирощуванні трав та ягід, паралельно проводить екскурсії, практичні заняття з вирощування рослин;
- ягідний кооператив «Як бджола» (Львівщина), на основі біодинамічного землеробства агротуристи долучалися до процесу спостереження природних особливостей вирощування органічних ягід, а також зібрати продукцію, та провести час в межах екологічного чистого простору.

Синергія агротуризму та органічного виробництва в Україні створює унікальні можливості для розвитку як сільського господарства, так і туристичної індустрії. Ось кілька ключових аспектів, що підкреслюють цю взаємодію:

- Дегустації та майстер-класи: тури до виробників органічної продукції з дегустацією даної продукції; майстер-класи з приготування страв з використанням органічних продуктів під керівництвом досвідчених кухарів; воркшопи з виробництва, під час яких відвідувачі можуть взяти участь у майстер-класах з випікання хліба, приготування сиру, збору меду та інших процесах, щоб краще зрозуміти особливості органічного виробництва.
- Проведення еко-маркетів та ярмарків: фермерські господарства можуть організовувати еко-маркети на території своїх комплексів або брати участь у ярмарках органічної продукції в містах.
- Агротуристичні маршрути: оглядові екскурсії, під час яких туристи можуть відвідати поля, сади, пасіки та інші об'єкти органічного виробництва, дізнатися про технології вирощування та догляду за рослинами; організація еко-стежок, які проходять через мальовничі куточки природи та через агротуристичні комплекси органічної продукції; крім того, туристи можуть взяти участь у сезонних роботах на фермі, таких як збір ягід, фруктів, овочів.
- Розвиток сільського зеленого туризму: проживання в еко-хатинках, побудованих з екологічно чистих матеріалів. Активний відпочинок: Крім дегустацій та майстер-класів, агротуристичні комплекси можуть пропонувати різноманітні активності: кінні прогулянки, велосипедні тури, риболовлю, збір грибів і ягід.
- Освітні програми: організація шкіл фермерів, де можна отримати знання про органічне землеробство та виробництво. Для дітей можуть організовуватися табори, де вони зможуть познайомитися з природою, доглядати за тваринами і вирощувати рослини.

Впровадження практики агротуризму на території підприємств виробництва органічної продукції впливатиме на збільшення доходів фермерів через продаж органічної продукції туристам та організація агротуристичних послуг. Агротуризм сприятиме популяризації здорового

способу життя та споживання екологічно чистих продуктів серед туристів. Практика агротуризму на території виробництв органічної продукції допомагатиме зберегти традиційні методи ведення сільського господарства та збереження українських культурних традицій. Агротуризм сприятиме розвитку інфраструктури в сільських районах та створенню нових робочих місць.

4. ВИСНОВКИ

Органічне виробництво в Україні активно розвивається і має великий потенціал. За останні роки спостерігається значний попит на органічні продукти як в Україні, так і за її межами. Згідно з даними, обсяги виробництва органічної продукції в Україні зростають, що свідчить про зростаючу зацікавленість споживачів. Органічне виробництво в Україні має великі перспективи для розвитку, як на внутрішньому, так і на міжнародному ринку. Воно може стати важливим фактором для покращення якості життя в сільських районах, збереження природних ресурсів і сприяння сталому розвитку. Синергія агротуризму та органічного виробництва в Україні має величезний потенціал для розвитку. Вона створює вигідні умови для всіх учасників: фермерів, туристів і місцевих громад. Це Україна має потенціал для експорту органічних продуктів, зокрема на європейські ринки. Попит на українську органічну продукцію зростає, особливо в країнах ЄС, що є не лише економічно вигідно, а й соціально та екологічно відповідально.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Антонець, А. С.** (2010). Формування ринку екологічно безпечної продукції при органічному землеробстві. *Економіка АПК*, (12), 75-79. [Antonets, A. S. (2010). Formuvannia rynku ekolohichno bezpechnoi produktsii pry orhanichnomu zemlerobstvi. *Ekonomika APK*, (12), 75-79.]
2. **Артиш, В. І.** (2012). Особливості органічного агровиробництва в концепції сталого розвитку АПК України. *Економіка АПК*, (7), 19-23. [Artysh, V. I. (2012). Osoblyvosti orhanichnoho ahrovyrobnytstva v kontseptsii staloho rozvytku APK Ukrainy. *Ekonomika APK*, (7), 19-23.]
3. **Кузьменко, О. Б.** (2013). Органічне землеробство як фактор євроінтеграції України. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, (3), 151-155. [Kuzmenko, O. B. (2013). Orhanichne zemlerobstvo yak faktor yevrointehratsii Ukrainy. *Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, (3), 151-155.]
4. **Сідельнікова, І. В.** (2015). Ринок органічної продукції та особливості його формування в умовах трансформації економіки. *Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди «Економіка»*, (15), 142-148. [Sidelnikova, I. V. (2015). Rynok orhanichnoi produktsii ta osoblyvosti yoho formuvannia v umovakh transformatsii ekonomiky. *Zbirnyk naukovykh prats Kharkivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni H. S. Skovorody «Ekonomika»*, (15), 142-148.]
5. **Сіренко, Н. М., & Чайка, Т. О.** (2012). Органічні продукти харчування у забезпеченні продовольчої безпеки України. *Економіка АПК*, (1), 43-49. [Sirenko, N. M., & Chaika, T. O. (2012). Orhanichni produkty kharchuvannia u zabezpechenni prodovolchoi bezpeky Ukrainy. *Ekonomika APK*, (1), 43-49.]
6. **Славгородська, Ю. В.** (2016). Виробництво органічної продукції в Україні: стан та перспективи. *Вісник Полтавської державної аграрної академії*, (4), 49-54. [Slavhorodska, Yu. V. (2016). Vyrobnytstvo orhanichnoi produktsii v Ukraini: stan ta perspektyvy. *Visnyk Poltavskoi derzhavnoi ahrarnoi akademii*, (4), 49-54.]
7. **Сосницька, Я., Суровцова, Ю., & Цуз, О.** (2016). Органічне сільське господарство та його розвиток в Україні: суспільно-географічні аспекти. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Економічна і соціальна географія*, 14(339), 68-72. [Sosnytska, Ya., Surovtsova, Yu., & Tsuz, O. (2016). Orhanichne silske hospodarstvo ta yoho rozvytok v Ukraini: suspilno-heohrafichni aspekty. *Naukovyi visnyk Shkhidnoieuropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Ekonomichna i sotsialna heohrafija*, 14(339), 68-72.]
8. **Тіміш, Р.** (2023). Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку сільськогосподарської органічної продукції. *Проблеми безперервної географічної освіти і картографії*, (37), 37-40. [Timish, R. (2023). Suspilno-heohrafichni aspekty rozvytku rynku silskohospodarskoi orhanichnoi produktsii. *Problemy bezpererвної heohrafichnoi osvity i kartohrafii*, (37), 37-40.]
9. **Томашевська, О. А.** (2013). Органічне виробництво в світі: реалії, перспективи. *Інновації та економіка*, (6), 161-164. [Tomashevska, O. A. (2013). Orhanichne vyrobnytstvo v sviti: realii, perspektyvy. *Innovatsii ta ekonomika*, (6), 161-164.]
10. **Тютюнник, Г.** (2014). Основи розвитку національного ринку органічного землеробства в Україні. *Галицький економічний вісник*, (3), 46-52. [Tiutiunnyk, H. (2014). Osnovy rozvytku natsionalnoho rynku orhanichnoho zemlerobstva v Ukraini. *Halytskyi ekonomichnyi visnyk*, (3), 46-52.]

С. Уліганець, С. Батиченко, Л. Мельник.

Суспільно-географічні аспекти розвитку ринку органічної продукції та його синергія з агротуризмом

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

11. Дуга, В. О. (2009) *Роль агротуризму в розвитку органічного виробництва*. [Duha, V. O. (2009) *Rol ahroturyzmu v rozvytku orhanichnoho vyrobnytstva*.] [Джерело](#)
12. Офіційний веб-сайт OrganicInfo (2024). [Ofitsiyniy veb sait OrganicInfo (2024).] [Джерело](#)
13. Офіційний веб-сайт Органічна Платформа Знань (2024). [Ofitsiyniy veb-sait Orhanichna Platforma Znan (2024).] [Джерело](#)
14. Офіційний веб-сайт Федерації органічного руху України (2024). [Ofitsiyniy veb-sait Federatsii orhanichnoho rukhu Ukrainy (2024).] [Джерело](#)
15. Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції : Закон України від 10.07.2018р. № 3928-ІХ станом на 22.08.2024 (2024). [Pro osnovni pryncypy ta vymohy do orhanichnoho vyrobnytstva, obihu ta markuvannia orhanichnoi produktsii : Zakon Ukrainy vid 10.07.2018r. № 3928-IX stanom na 22.08.2024 (2024).] [Джерело](#)

S. Uliganets, S. Batychenko, L. Melnyk

**Socio-geographical aspects of the development
of the market of organic products and its synergy with agrotourism**

Keywords: organic production, organic products, agricultural tourism, ecotourism, market of organic products.

Abstract: The article argues the advantages of organic agriculture compared to traditional agriculture. Namely, it reduces risks to the health of consumers and provides higher quality products, since organic products are grown without chemical pesticides and synthetic fertilizers. Organic production helps preserve natural resources, improve soil and water quality, and also reduces environmental pollution. Through natural farming methods, organic farmers maintain a diversity of plants and animals, which is important for the stability of ecosystems. The growing demand for organic products is stimulating the development of new markets and opportunities for farmers, which has a positive impact on the local economy.

The issue of the organic movement and organizations that carry out work in the field of organic production and popularization of this direction is revealed. In Ukraine, the basis of the organic movement is the Federation of the Organic Movement of Ukraine, the Union «Organic Ukraine», «Organic Standard».

The dynamics of the number of operators of organic products in Ukraine, as well as the area of agricultural land occupied for the cultivation of the corresponding products, were analyzed. The question of the dynamics of consumption of organic products in Ukraine has been studied. The current state of production of organic products in Ukraine is considered. The geography of certified operators of organic products in the country was analyzed.

Areas of synergy between producers of organic products and agricultural tourism are highlighted. Agricultural tourism can be a promising solution for farmers producing organic products. Visitors can tour organic farms, participate in harvesting, and taste local organic products. In addition, organic farmers can use tourism as an additional source of income by offering tours, workshops, and other activities for tourists. This creates a beneficial synergy between agriculture and the tourism industry, contributing to the development of local economies.

The implementation of agricultural tourism practices on the territory of organic production enterprises will affect the increase in farmers' incomes through the sale of organic products to tourists and the organization of agricultural tourism services.

Agricultural tourism will contribute to the promotion of a healthy lifestyle and the consumption of environmentally friendly products among tourists.

The practice of agricultural tourism in the territory of organic production will help to preserve traditional methods of farming and preservation of Ukrainian cultural traditions.

Agricultural tourism will contribute to the development of infrastructure in rural areas and the creation of new jobs.